

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ
Інститут менеджменту та економіки

Кафедра фінансів

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІМЕ

_____ О.Г. Дзьоба

«___» _____ 2019 року

ФІНАНСОВИЙ РИНОК

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Перший (бакалаврський) рівень

(рівень вищої освіти)

галузь знань

07 Управління та адміністрування

(шифр і назва)

спеціальність

072 Фінанси, банківська справа та страхування

(шифр і назва)

спеціалізація

(назва)

вид дисципліни

обов'язкова

обов'язкова /вибіркова

Івано-Франківськ-2019

Робоча програма дисципліни «Фінансовий ринок» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття ступеня **бакалавр** за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування».

Розробник:

доцент кафедри фінансів, к.е.н., доцент _____ З.А. Мацук

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фінансів.

Протокол від «29» серпня 2019 року № 1.

Завідувач кафедри фінансів _____ І. Г. Фадєєва

Узгоджено:

Завідувач випускової кафедри фінансів

_____ І. Г. Фадєєва

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Фінансовий ринок» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Фінансовий ринок»

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
			Семестр 1		Семестр ____	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	3	3	3	3		
Кількість модулів	2	2	2	2		
Загальний обсяг часу, год	90	90	90	90		
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	54	14	54	14		
лекційні заняття	36	8	36	8		
семінарські заняття	-	-	-	-		
практичні заняття	18	6	18	6		
лабораторні заняття	-	-	-	-		
Самостійна робота, год, у т.ч.	36	76	36	76		
виконання курсової роботи	-	-	-	-		
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	-	-	-	-		
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	16	26	16	26		
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	10	30	10	30		
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	10	20	10	20		
підготовка звітів з лабораторних робіт	-	-	-	-		
підготовка до екзамену	-	-	-	-		
Форма семестрового контролю	Залік		Залік			

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Фінансовий ринок» має теоретико-прикладний характер і є нормативною для підготовки студентів освітнього ступеня бакалавр у галузі знань «Управління та адміністрування», спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування».

Мета курсу «Фінансовий ринок» – розкриття теоретичних та практичних основ розвитку та функціонування фінансового ринку як підсистеми фінансових відносин.

Основні завдання курсу:

- виявлення макроекономічної позиції фінансового ринку в системі економічних відносин;
- розкриття взаємозв'язків між джерелами фінансових ресурсів та їх використанням на основі аналізу руху грошових потоків в економіці;
- обґрунтування необхідності функціонування фінансових інструментів, рух яких опосередковує взаємовідносини між суб'єктами фінансового ринку;
- обґрунтування необхідності регулювання фінансового ринку та розкриття його видів, форм, методів;
- виявлення значення фінансового посередництва для забезпечення виконання фінансовим ринком своїх функцій, класифікація та характеристика фінансових інститутів;
- розкриття особливостей обігу різних видів фінансових інструментів на основі аналізу відповідних сегментів фінансового ринку та розгляду основ функціонування організованих ринків.

Предметом даної дисципліни є економічні відносини, що виникають в процесі купівлі-продажу фінансових ресурсів та функціонування окремих сегментів фінансового ринку.

У процесі вивчення курсу «Фінансовий ринок» у студентів формуються наступні **компетентності**:

глобальні компетентності:

- знання особливостей і тенденцій сучасного цивілізаційного розвитку у сфері фінансового ринку,
- вміння проводити дослідження міжнародного характеру та масштабу,
- вміння критично мислити,
- вміння генерувати креативні ідеї та вирішувати проблеми на інноваційній основі,
- обізнаність і поважне ставлення до особливостей функціонування фінансового ринку в культурі різних народів;

загальні системні компетентності:

- здатність до навчання та самоосвіти з питань фінансового ринку,
- формування дослідницьких навичок та умінь у сфері фінансового ринку,
- уміння креативного вироблення ідей щодо поведінки на фінансовому ринку,
- формування навичок критичного мислення з питань функціонування фінансового ринку,
- здатність працювати самостійно,
- ініціативність, бажання досягти успіху на основі високої якості роботи,
- навички планування навчальної та дослідницької роботи;

ключові міжособистісні компетентності:

- навички міжособистісних комунікацій,
- формування навичок командної роботи,
- позитивне ставлення і трудова етика,
- здатність до критики і самокритики.

Основні фахові компетенції визначені нижче відповідно до кожної теми курсу.

Після опанування курсу «Фінансовий ринок» студент повинен **знати** теоретичні основи фінансового ринку, особливості кожного виду фінансових інструментів, рух яких опосередковує взаємовідносини між суб'єктами фінансового ринку, особливості функціонування фінансових інститутів, а також правові основи регулювання фінансового ринку, його видів, форм, методів. Студент повинен **уміти** використовувати отриманні

теоретичні знання для проведення розрахунків ризику, дохідності, ціни та інших показників, що характеризують фінансові інструменти та функціонування фінансового ринку.

Фінансові ринки відіграють важливу роль в економічному житті суспільства. Для суб'єктів господарювання, фізичних осіб, держави фінансовий ринок, з одного боку, є структурою, через яку залучаються необхідні фінансові ресурси, з іншого боку, вони мають можливість розміщувати на фінансовому ринку тимчасово вільні фінансові ресурси і отримувати додаткові доходи. Оскільки фінансовий ринок виступає координатором функціонування всієї економічної системи, знання особливостей функціонування фінансового ринку, його інструментів, навички оцінки фінансових інвестицій будуть корисними не тільки для студентів економічних спеціальностей, але й для тих, хто вже працює у фінансовій сфері, а також відповідних державних регулюючих та контролюючих органах.

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни “Фінансовий ринок” характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література поряд-ковий номер
		ДФН	ЗФН	
М 1	Організація фінансового ринку	12	2	
ЗМ1	Організація та структура фінансового ринку Поняття фінансового ринку Класифікація фінансових ринків Емісія цінних паперів	4	2	1-8
ЗМ 2	Секюритизація та глобалізація фінансових ринків Форми прояву глобалізації Секюритизація фінансових ринків Секюритизація фінансових активів	4		1-8
ЗМ 3	Ризик та дохідність. Поняття ризику на фінансовому ринку Вимірювання ризику. Вплив часового горизонту на ризик інвестування. Систематичний та несистематичний ризик. Мінімізація ризику за рахунок диверсифікації	4		1-8
М 2	Фінансові інститути та фінансові ринки	24	6	
ЗМ 4	Ринок боргового капіталу. Облігації Структура боргового ринку Фундаментальні характеристики облігацій. Ціноутворення облігацій. Дохідність операцій з облігаціями. Рейтинг облігацій.	4	2	1-8
ЗМ 5	Ринок акцій Фундаментальні характеристики акцій. Види акцій. Дохідність вкладень в акції. Придбання та викуп акцій. Проведення IPO.	4		1-8
ЗМ 6	Банківський сектор Типи центральних банків. Регулювання банківської діяльності. Роль банківського сектору в економіці України. Фінансування інвестиційних проектів	4	2	1-8
ЗМ 7	Фонди колективного інвестування Індивідуальне та колективне інвестування: переваги та недоліки. Довірче управління та пайові інвестиційні фонди. Пенсійна система та недержавні пенсійні фонди.	4		1-8

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література
		ДФН	ЗФН	поряд-ковий номер
ЗМ 8	Гібридні фінансові інструменти Еволюція та трансформація фінансових інструментів. Конвертовані цінні папери. Структуровані фінансові продукти.	4	2	1-8
ЗМ 9	Міжнародні ринки капіталу. Міжнародні ринки капіталу. Ринок єврооблігацій. Депозитарні розписки.	4		1-8

Всього:

Модуль 1 – змістових модулів -3.

Модуль 2 – змістовний модуль - 6

3.2 Теми практичних занять

Теми практичних занять дисципліни «Фінансовий ринок» наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми практичних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем практичних занять	Обсяг годин		Література
		ДФН	ЗФН	порядковий номер
М 1	Організація фінансового ринку	6	2	
ЗМ1	Організація та структура фінансового ринку 1.1. Поняття фінансового ринку 1.2. Первинний і вторинний ринок 1.3. Етапи емісії цінних паперів (Ухвалення рішення про випуск цінних паперів) 1.4. Етапи емісії цінних паперів (Підготовка проспекту емісії) 1.5. Етапи емісії цінних паперів (Реєстрація емісії та розкриття інформації) 1.6. Етапи емісії цінних паперів (Розміщення, андеррайтинг) 1.7. Методи розміщення цінних паперів	2	2	1-8

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем практичних занять	Обсяг годин		Література
		ДФН	ЗФН	порядковий номер
ЗМ2	Сек'юритизація та глобалізація фінансових ринків 2.1. Форми прояву глобалізації 2.2. Розвиток процесів сек'юритизації 2.3 Характерні риси банківського кредитування 2.4. Варіанти залучення позикового капіталу 2.5. Порівняльний аналіз витрат з обслуговування кредиту і облігаційної позики 2.6. Принципи сек'юритизації фінансових активів 2.7. Схема сек'юритизації фінансових активів 2.8. Наслідки сек'юритизації фінансових активів	2		1-8
ЗМ3	Ризик та дохідність. 3.1. Ухвалення фінансових рішень в умовах невизначеності 3.2 Вимірювання прибутковості і ризику на фінансовому ринку 3.3 Приклад визначення дисперсії і стандартного відхилення прибутковості акцій компаній «А» і «В» 3.4. Ризик і прибутковість цінних паперів на американському фондовому ринку за період 1928-2016 рр. 3.5. Ефект часового горизонту інвестування на українському ринку 3.6 Ефект диверсифікації 3.7 Фактор бета	2		1-8
М 2	Фінансові інститути та фінансові ринки	12	4	
ЗМ4	Ринок боргового капіталу. Облігації 4.1. Структура ринку боргового капіталу 4.2. Облігації 4.3. Класифікація облігацій за способом виплати доходу інвесторам 4.4. Облігації зі змінним купоном 4.5. Класифікація облігацій за можливості дострокового погашення 4.6. Вартість облігацій 4.7. Фактори, що впливають на ціну облігацій 4.8. Прибутковість облігацій 4.9. Рейтинг облігацій за класифікацією агентства «Standard & Poor's»	2	2	1-8

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем практичних занять	Обсяг годин		Література
		ДФН	ЗФН	порядковий номер
ЗМ5	Ринок акцій 5.1. Поняття акції 5.2. Номінальна і ринкова вартість акцій 5.3. Дроблення і консолідація акцій 5.4. Звичайні і привілейовані акції 5.5. Право голосу по звичайним і привілейованим акціям 5.6. Котирування звичайних і привілейованих акцій на Українській біржі 5.7. Прибутковість акцій 5.8. Придбання та викуп акцій у акціонерів 5.9. Голосування на зборах акціонерів 5.10. Переважні права	2		1-8
ЗМ6	Банківський сектор 6.1. Типи центральних банків 6.2. Нормативи обов'язкових резервів 6.3. Міжнародне регулювання банківської діяльності 6.4. Буферний і контрциклічний капітал 6.5. Роль банківського сектора в економіці України 6.6. Організація фінансування інвестиційних проектів	2		1-8
ЗМ7	Фонди колективного інвестування 7.1 Індивідуальне та колективне інвестування 7.2. Пайові інвестиційні фонди 7.3 Види пайових інвестиційних фондів 7.4 Ефективність діяльності найкращих та найгірших ПФІв 7.5 Демографічні тенденції 7.6 Основний зміст пенсійної реформи 7.7 Схема діяльності недержавного пенсійного фонду 7.8 Нормативи, що регулюють ризики інвестування пенсійних резервів	2	2	1-8
ЗМ8	Гібридні фінансові інструменти 8.1 Конкурентні організаційні форми інвестування 8.2 Параметри конвертованих облігацій 8.3 Вартісна оцінка конвертованих облігацій 8.4 Наслідки конвертації облігацій в акції 8.5 Структуровані продукти 8.6 приклад структурованого продукту 8.7 Розрахунок дохідності по ноті	2		1-8

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем практичних занять	Обсяг годин		Література
		ДФН	ЗФН	порядковий номер
ЗМ9	Міжнародні ринки капіталу 9.1 Міжнародні ринки капіталу 9.2 Етапи формування ринку єврооблігацій для вітчизняних емітентів 9.3 Депозитарні розписки 9.4 Організація випуску американських депозитарних розписок 9.5 Види депозитних розписок 9.6 Права власників депозитарних розписок	2		1-8

3.3 Завдання для самостійної роботи студента

З метою повноцінного і глибшого опанування дисципліни, студенту надається час з можливістю самостійної роботи для виконання аналітичної роботи.

Частина I. Діагностика стану фінансової інституції та бізнес середовища

Фінансова-аналітична робота у фінансовій інституції спрямована на вирішення наступних завдань за блоками:

- Блок 1. Аналіз та оцінка дохідності фінансових інструментів та операцій;
- Блок 2. Управління ризиками фінансової інституції;
- Блок 3. Аналіз балансу фінансової інституції;
- Блок 4. Оцінка ринкових факторів, що впливають на діяльність фінансової інституції та аналіз конкурентів;
- Блок 5. Комплексна фінансово-економічна оцінка діяльності фінансової інституції.

Враховуючи, що робота відбувається в команді, то доцільно розподілити виконання окремих блоків завдань між членами команди, що дозволить більш повніше оцінити роботу окремо кожного члена команди. Конкретні завдання за кожним блоком наступні.

Блок 1. Аналіз та оцінка дохідності фінансових інструментів та операцій

Залежно від виду операції і типу фінансового інструменту дохід може бути отриманий у вигляді **періодичних грошових виплат** (погашення купона, виплата дивідендів), за рахунок **очікуваного зростання** вартості активу (приріст вартості вкладеного капіталу) або за рахунок обох чинників.

Відповідно до цього розрізняються стратегії: у одному випадку актив отримується із спекулятивною метою для отримання прибутку при підвищенні його вартості; у іншому — отримання доходу за рахунок дивідендних або купонних виплат, а також зростання вартості активу.

В процесі виконання завдання потрібно:

1. Визначити характеристики фінансових інструментів (котирування, рівень виплачуваного дивіденду), фінансовий стан емітента, що проводить погашення зобов'язання.
2. Спрогнозувати поточну оцінку **очікуваної прибутковості і можливості позитивного завершення операції** виходячи із закриття позиції на деяку дату в майбутньому.
3. Розрахувати прибутковість фінансового інструменту (активу) або фінансової операції – просту (лінійну або номінальну) прибутковість (nominal yield) і **очікувану** ефективну прибутковість (effective yield).

Блок 2. Управління ризиками фінансової інституції

Ризик виражає вірогідність настання будь-якої негативної події або його наслідки, що призводять до втрат. Головне завдання фінансової інституції полягає у виявленні та запобіганні ризикам, створення методологій управління ними. Рівень ризиків визначається як економічними умовами, так і рівнем менеджменту фінансової інституції.

В процесі виконання завдання потрібно:

1. Розглянути організаційну структуру системи ризик-менеджменту. Визначити функції та повноваження виконавчих органів з ризик-менеджменту фінансової інституції.
2. Проаналізувати процентний ризик з урахуванням моделі, що застосовує фінансова інституція.
3. Визначити процентну маржу, скореговану на ризик.
4. Проаналізувати розрив ліквідності за будь-який звітний період та зробити оцінку, яка включає можливі пропозиції для збалансування позицій.
5. Здійснити оцінку загальної валютної позиції фінансової інституції, а також відкритої довгої і короткої валютної позиції за три звітні дати поспіль та виявити тенденції і зробити висновки стосовно ступеня валютного ризику.

Блок 3. Аналіз балансу фінансової інституції

Значною мірою кризовий стан багатьох фінансових інституцій є наслідком некваліфікованих менеджерських рішень в умовах швидкої зміни ділової кон'юнктури та ситуації на фінансово-кредитному ринку, нездатності спеціалістів здійснювати поточний і підсумковий аналіз фінансових операцій. Саме тому одним із завдань тренінгу є оволодіння методикою аналізу балансу, який надає інформацію про стан справ у фінансовій інституції.

При аналізі балансу потрібно:

1. Визначити питому вагу окремих балансових та позабалансових складових в валюті балансу постатейно.
2. Порівняти з плановими показниками та в динаміці.
3. Проаналізувати структуру активів. Оцінити вірогідність ризиків шляхом порівняння питомої ваги окремих статей активів та їх змін у часі.
4. Надати аналіз структури, росту та змін різних елементів пасивів.

Блок 4. Оцінка ринкових факторів, що впливають на діяльність фінансової інституції та аналіз банків

Мета цього блоку – визначити загальний стан та тенденції розвитку ринку. Період огляду становить 5 років. Головне навчитися знижувати ступінь ризиків шляхом слідування у напрямі загальної тенденції і грамотно використовувати будь-які сприятливі можливості для укладення угод з метою отримання доходу та мінімізації ризиків.

Студентам потрібно:

1. Визначити структуру необхідної інформації шляхом відбору основних ринкових індикаторів (процентні ставки, ВВП, інфляція, тощо) та новин.
2. Надати експертну оцінку впливу відібраних факторів на діяльність досліджуваної фінансової інституції та бізнес середовище.
3. Проаналізувати конкурентів з метою визначення конкурентних переваг фінансової інституції та/або недоліків в його діяльності на фінансовому ринку.

Блок 5. Комплексна фінансово-економічна оцінка діяльності фінансової інституції.

Об'єктами аналізу у фінансовій інституції перш за все можуть бути показники фінансових результатів, фінансового стану фінансової інституції, тощо. Об'єкти аналізу мають деталізуватися по мірі поглиблення аналізу.

При опрацюванні матеріалів за даним блоком студентам потрібно:

1. Надати загальний аналіз структури доходів та витрат фінансової інституції.
2. Проаналізувати фінансовий стан фінансової інституції який дозволяє вивчати і оцінювати діяльність фінансової інституції з системних і комплексних позицій.

3. Надати оцінку прибутковості. Алгоритм розрахунку і економічний зміст показників, що характеризують прибутковість діяльності фінансової інституції, представлено у таблиці 2.

Таблиця 2 Основні показники прибутковості (рентабельності) фінансової інституції

№	Назва показника	Розрахунок	Оптимальне значення	Економічний зміст показника
1	Прибутковість активів	Чистий прибуток / Середні загальні активи	Не менше, ніж 1%	Визначає рівень рентабельності сукупних активів
2	Прибутковість капіталу	Чистий прибуток / Балансовий капітал	Не менше, ніж 15%	Визначає ефективність використання коштів власників банку
3	Чистий спред	Процентні доходи за кредитами / Кредитний портфель - Процентні витрати за депозитами / Підпроцентні депозити	Не менше, ніж 1,25%	Визначає необхідну мінімальну різницю між ставками за активними та пасивними операціями, яка дасть змогу покрити витрати, але не принесе прибутку
4	Чиста процентна маржа	(Процентні доходи - Процентні витрати) / Середні загальні активи	Не менше, ніж 4,5%	Визначає здатність банку приносити прибуток у вигляді його доходу від процентної різниці
5	Операційна маржа (рівень іншого операційного доходу)	Інший операційний дохід / Середні загальні активи	—	Характеризує залежність банку від непроцентних доходів
6	Чистий операційний дохід до загальних активів	(Чистий процентний дохід + операційний дохід) / Середні загальні Активи	—	Визначає питому вагу операційного доходу в середніх загальних активах банку
7	Рентабельність витрат	Чистий прибуток / Витрати	—	Показує рівень віддачі витрат та оцінює суму прибутку, що припадає на одиницю витрат
8	Рентабельність витрат на персонал	Чистий прибуток / Витрати на персонал	—	Дає можливість порівнювати результати роботи банків із різною чисельністю працівників
9	Продуктивність праці	Чистий прибуток / Кількість працівників	—	Вимірює окупність витрат на утримання працівників

Аналіз показників варто проводити в наступній послідовності:

- розрахунок фактичного значення коефіцієнтів прибутковості;
- здійснення порівняльної оцінки коефіцієнтів прибутковості (рентабельності) в динаміці;
- виявлення ступеня впливу факторів на тенденції в зміні коефіцієнтів прибутковості (рентабельності).

Найважливішими показниками які рекомендується розраховувати, є:

- рентабельність (прибутковість) активів (ROA);
- рентабельність (прибутковість) капіталу (ROE).

Наведені блоки передбачають роботу в командах (виконання окремих завдань ситуаційної вправи для розв'язання ідентифікованих командами проблем).

Змістовна частина по другій частині

Частина II. Робота в дилінговому центрі на ринку Форекс.

Друга частина завдання виконується в дилінговому центрі. Кожному студенту представляється власне робоче місце яке обладнане системою, що дозволяє проводити маржинальну торгівлю. Для цього кожним студентом відкривається демо-рахунок, за яким відбуваються операції купівлі-продажу валюти. Робоче місце оснащено системою доступу до мережі інформаційних систем Рейтерс та Блумберг, що дозволяє відслідковувати новини в режимі реального часу.

Завданнями другої частини є:

- 1) Розглянути основні засади організації діяльності міжнародного валютного ринку як складової відкритого фінансового ринку;
- 2) Визначити об'єктів та суб'єктів дилінгової діяльності;
- 3) Проаналізувати особливості здійснення дилінгових операцій та маржинальної торгівлі комерційними банками і іншими фізичними особами;
- 4) Дослідити принципи та прийоми прогнозування динаміки валютного курсу;
- 5) Ознайомитись з практикою організації укладання та здійснення операцій з купівлі продажу валюти на ринку FOREX.

Фінансовий ринок - це система економічних і правових відносин, пов'язаних із купівлею-продажем або випуском та обігом фінансових активів. Найважливішою і складнішою складовою аналітичної роботи є вміння проводити **аналіз тенденцій зміни ринку**, і, відповідно, передбачати, які саме **чинники і яким чином** вплинуть на динаміку та стан ринку.

Цілями аналізу є виявлення циклічності коливань ринку, оцінка стійкості і загальних тенденцій розвитку.

Об'єктом аналізу виступає циклічність ринку.

Предметом аналізу є поведінка ринку (а саме - динаміка руху цін) та очікування учасників щодо його подальших змін.

Під терміном руху ринку аналітики розуміють три основні види інформації: ціна, об'єм, і відкритий інтерес. Ціною може бути як дійсна ціна товарів на біржах, так і значення валютних і інших індексів. Об'єм торгівлі – кількість позицій, не закритих на кінець торгового дня. В русі цін закладені як можливості швидкого отримання прибутку, так і зворотне - можливості швидких і значних збитків. Тому правильне прогнозування рухів ринку, оцінка тих або інших подій, а також маніпуляція чутками і очікуваннями - необхідна складова успішної діяльності.

Очікування учасниками фінансових ринків вартості активів визначає ринкові ціни та їх зміни. Коли учасники ринку використовують усю доступну інформацію, ринкові ціни стають сигналом для фінансових та економічних рішень. Відтак вони передають інформацію до інших суб'єктів ринку.

Існують три головних методи аналізу фінансових ринків: фундаментальний аналіз, технічний аналіз та інтуїтивний (психологічний) підхід до аналізу фінансового ринку.

В процесі роботи в дилінговому центрі студенти мають продемонструвати вміння роботи з трьома вказаними методами.

Робота студента проводиться в дилінговому центрі за наступною програмою:

1. *фундаментальний аналіз ринку* – практичне визначення ключових фундаментальних факторів ринку та набуття навичок тлумачення фундаментальної інформації при прийнятті рішень щодо здійснення угод.

2. *технічний аналіз світового валютного ринку* – практичне набуття навичок розпізнавати основні графічні фігури та розшифровувати основні сигнали технічних індикаторів ринку, що дозволяють приймати обґрунтовані рішення щодо характеру угоди.

3. *біржові та позабіржові торгові стратегії на ринку* – заняття з банківською торговою системою «БрокБізнесТреjder».

Студент на основі опрацювання теоретичного матеріалу має оволодіти знаннями з наступних питань:

- ✓ розуміння фундаментальних подій, що впливають на стан ринку та ідентифікувати характер їх впливу;
- ✓ складання календарю подій, що впливають на тренд ціни активів;
- ✓ розпізнавання та трактування різних фігур технічного аналізу, що дають уявлення про напрям руху тренду,
- ✓ навчитися застосовувати графічні моделі для прогнозування валютного курсу;
- ✓ розуміння економічної сутності технічних індикаторів;
- ✓ відкриття валютних позицій, укладання дилінгових угод, закриття торгової сесії;
- ✓ загальних правил побудови торгових систем.

На початку роботи кожному студенту особисто потрібно визначитися за якою валютною парою буде відбуватися спостереження та прогноз її руху.

При виконанні завдань необхідно врахувати та описати дію фундаментальних факторів на валютний тренд, та надати прогноз його напрямку руху.

При використанні технічного аналізу потрібно виявити настрої ринку, ставлячи перед собою сукупність наступних цілей

1. Визначити поточний напрям динаміки ціни (тенденцію, тренд).
2. Оцінити термін дії тренда.
3. Оцінити зрілість тренда.
4. Оцінити амплітуду коливань цін (волатильність, мінливість цін):

Для прогнозування напрямку руху тренда в процесі аналізу графіків студенти мають знайти, виділити та оцінити основні фігури технічного аналізу до яких відносяться: прапори, вимпели, трикутники, діаманти, голова, плечі, подвійна вершина.

Для підтвердження лінії тренду, з метою обґрунтованого прийняття рішення щодо характеру угоди, потрібно використовувати технічні індикатори.

В процесі аналітичної роботи студент має закріпити всі отримані знання щодо аналізу динаміки цін активу та вмінні прогнозувати її подальшу тенденцію з метою отримання прибутку від операцій купівлі продажу активів.

Результати виконання завдання за другою частиною подаються кожним студентом самостійно. Результати мають містити як кількісні так і якісні показники виконання завдання та підлягають публічному обговоренню.

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Основна література

1 Гапонюк М.А., Буряченко А.Є., Дегтярьова Н.В. Фінансовий ринок: підручник. – К.: КНЕУ, 2014 – 419 с.

4.2 Додаткова література

2 Колісник М.К., Маслак О.О., Романів Є.М. Фінансовий ринок: Навч. посібник. – Львів: Видавництво Національного університету” Львівська політехніка”, 2004.

3 Смолянська О.Ю. Фінансовий ринок: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005

4 Суторміна В.М. Фінанси зарубіжних корпорацій: Підручник. – К.: КНЕУ, 2004, 272 с.

5 Суторміна В.М., Дегтярьова Н. В. Фінансовий ринок: Навч.-методичний посібник для самост. вивчення дисципліни; - Вид. 2-ге. - К. : КНЕУ, 2008

6 Шелудько В.М. Фінансовий ринок: Навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2008, 535 с.

4.3 Інформаційні ресурси в Інтернеті

- Література та методичне забезпечення практичних занять

7 Мацук З.А. Фінансовий ринок. Навчально-методичні вказівки для практичних занять. Івано-Франківськ: Електронне видання, 2017. – 56 с.

- Література та методичне забезпечення самостійної роботи

8 Мацук З.А. Фінансовий ринок. Навчально-методичні вказівки для самостійної роботи. Івано-Франківськ: Електронне видання, 2017. – 68 с.

5 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінювання знань студентів проводиться за результатами комплексних контролів за двома модулями М1 і М2. Модульний контроль за кожним змістовим модулем передбачає контроль теоретичних знань і практичних навиків. Схему нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 5.

Таблиця 5 – Схеми нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни “Фінансовий ринок”

№п/п	Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
1	2	3
1	Засвоєння модулів програмного матеріалу дисципліни:	
	М1	10
	М2	10
2	Засвоєння змістових модулів у відповідності до семінарських та практичних занять:	
	ЗМ1	5
	ЗМ2	5
M1	ЗМ3	10

M2	ЗМ4	10
	ЗМ5	10
	ЗМ6	10
	ЗМ7	10
	ЗМ8	10
	ЗМ9	10
	Разом	100

Диференційований залік з дисципліни виставляється студенту відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для диференційованого заліку
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	задовільно
60-66	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни